Sex og samfunn

ÅRSMELDING 2015

Innhold

2 Stiftelsen Sex og samfunn
3 Innledning

KLINISK ARBEID
4 Klinikken
4 Selvtester
5 *Antall konsultasjoner*
5 *Hvor kommer pasientene fra?*
6 Sexologisk rådgivning
6 Chat
7 Metodebok for seksuell helse
7 Langtidsvirkende prevensjon – LARC
8 Helsetilbud til personer som kjøper sex – PKS
8 Hurtigtest HIV / MSM
8 PEP
8 Samtalegrupper for unge transpersoner
9 *Seksuelt overførbare infeksjoner*
10 *Prevensjonsstatistikk*

UNDERVISNING
11 Undervisning for minoritetsgrupper
11 Seksualundervisning for 10. klasse
12 Kurs
13 Hospitering for helsepersonell
13 Kurs- og undervisningssteder

PÅVIRKNINGSARBEID
14 Våre lobbysaker for 2015
14 Ungdomsnettverket
15 Nettsidene sexogsamfunn.no og abortinfo.no

Sex og samfunn, mars 2016
Design, grafikk: Erik Bolstad
Illustrasjoner: Hubster / HIKIMI

Stiftelsen Sex og samfunn

SEX OG SAMFUNNS FORMÅL

Sex og samfunn er en ideell stiftelse som har som formål å arbeide for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter, både på individ-, gruppe- og samfunnsnivå. Arbeidet skal være forankret i prinsippet om at alle individer har kontroll og bestemmer fritt over egen kropp og seksualitet.

Stiftelsen skal arbeide for dette formålet gjennom klinisk og pedagogisk virksomhet, samt gjennom faglig utvikling og politisk påvirkningsarbeid. Stiftelsen er partipolitisk uavhengig.

STYRET FOR STIFTELSEN

Sex og samfunns styre ledes av Britt Ingjerd Nesheim. Styremedlemmer i 2015 var Berit Austveg, Mathilda von Sydow, Henrik Asheim og Anders Røyneberg. Varamedlemmer var Mathias Berstad Malmgren og Marius Johansen.

ANSATTE

I 2015 var det 11,1 årsverk i faste stilinger. I tillegg har 59 personer arbeidet deltid ved klinikken. Totale årsverk var 13,75. Maria Røsok er daglig leder, Tore Holte Follestad er assisterende daglig leder.

FINANSIERING

Sex og samfunn finansieres av tilskudd fra Oslo kommune, Helsedirektoratet, Fylkesmannen og Justisdepartementet, samt egne inntekter fra undervisning og salg av Metodebok.

I 2015 hadde Sex og samfunn en samlet omsetning på 16,6 millioner kr, og et overskudd på 164 000 kr.

SEX OG SAMFUNNS HISTORIE

Sex og samfunn ble etablert i 1971, under navnet *Sosialistiske legers forenings klinikk for seksuell opplysning* (SOSLF). Navnet ble endret til *Klinikk for seksuell opplysning* (KSO) i 1990 og videre til *Sex og samfunn – senter for ung seksualitet* i 2007. Fra januar 2014 ble Sex og samfunn en stiftelse.

Sex og samfunn ble etablert for å delta i kampen for lov om selvbestemt abort. Begrepet *selvbestemt* har fulgt stiftelsen siden den gang, og dannet en viktig grunnpilar for arbeidet. Fra 1971 og fremover var selvbestemt abort hovedfokus. Siden har også selvbestemt prevensjon og selvbestemt seksualitet vært fanesaker for oss.

Ved etableringen i 1971 jobbet legene og sykepleierne ved Sex og samfunn gratis på idealistisk grunnlag. Etterhvert fikk klinikken offentlige midler. Klinikken var gjennom målrettet innsats med på å kjempe frem Lov om selvbestemt abort som ble vedtatt i 1978.

Sex og samfunn har oppnådd mye siden starten i 1971, men fortsatt har vi mye å kjempe for. Vi må fremdeles jobbe for å opprettholde retten til selvbestemt abort. Tilbudet om selvbestemt prevensjon må også gjøres allment tilgjengelig. Når det gjelder kampen for selvbestemt seksualitet er det ennå en lang vei å gå.

Sex og samfunn

Sex og samfunn har en omfattende virksomhet. Vi deler arbeidet vårt inn i tre hovedområder:

KLINISK ARBEID

Her inngår alle våre kliniske aktiviteter, bl.a. klinikken, selvtesting, sexologisk rådgivning, transsamtalegrupper, hurtigtest HIV, prevensjon til minoritetsetniske kvinner og chat.

UNDERVISNING

Erfaringene fra våre kliniske prosjekter tar vi med oss ut i seksualundervisningen til mer enn 6 000 elever i Osloskolen, til undervisning av helsepersonell rundt om i hele landet, studenter ved høgskoler/universiteter og til hospitanter.

PÅVIRKNINGSARBEID

Sex og samfunn har hatt en viktig politisk stemme siden oppstarten i 1971. I de senere år har vi trappet opp vårt politiske arbeid lokalt og nasjonalt.

Vi når målene våre

Sex og samfunn er Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter.
I 2015 ble vi 44 år.

Sex og samfunn har som formål å arbeide for seksuelle og reproduktive rettigheter og helse. Arbeidet er forankret i prinsippet om at alle skal ha kontroll og bestemme fritt over egen kropp og seksualitet.

KLINISK ARBEID

I 2015 hadde vi et mål om at våre aktiviteter skulle evalueres av våre brukere, og resultatene har vært overveldende. Vi er takknemlige for å få bekreftet at vi utgjør en forskjell.

På klinikken svarer for eksempel 98% at de ville komme tilbake, 100% vil anbefale oss til venner og 93% svarte at de var veldig fornøyd / fornøyd med besøket.

Ved vår chat-tjeneste har vi nådd ut til ungdom i alle landets fylker. Over 72% av de spurte svarte at de var fornøyd eller svært fornøyd med med chat-samtalen.

UNDERVISNING

Vi har fått rekordmange henvendelser fra helsepersonell fra hele Norge som ønsker å hospitere hos oss, samt fra høgskoler, universitet, kommuner og fylkeskommuner som ønsker at vi skal undervise hos dem. I 2015 holdt vi 50 kurs med til sammen 1500 deltakere.

Vi har i dag lange ventelister, og har fylt opp store deler av 2016 allerede. Vi er glade for å kunne dele vår kunnskap med andre.

Vi vant anbudet for seksualundervisning for 10. klasse i Oslo kommune. I evalueringen av denne svarte 91% av de spurte at de var fornøyd eller veldig fornøyd med undervisningen.

PÅVIRKNINGSARBEID

De tre hovedsakene vi har jobbet for i 2015 har alle blitt realisert:

- LARC (langtidsvirkende prevensjon; spiral og p-stav) inn i subsidieordningen
- Utvidet forskrivningsrett til helsesøstre og jordmødre
- Styrking av helsesøstertjenesten

I 2015 lanserte vi ny profil med ny logo. Samtidig utviklet vi nye og oppdaterte nettsider, de er svært godt besøkt. Metodeboken som kom ut første gang i 1971, kommer nå også elektronisk som eMetodebok.

Vår viktigste ressurs er dyktige og engasjerte medarbeidere. Tilbakemeldinger fra pasienter om at «dere gjør vanskelige ting enkle» og «dere gjør at jeg ikke føler meg alene» gjør at vi opplever å lykkes i arbeidet vi gjør.

FOKUS VIDERE

Vi er nå godt i gang med 2016, og har høye ambisjoner.

Vårt overordnede mål fremover er å være kompetansedriver innenfor fagfeltet seksuell helse. Sex og samfunn skal derfor jobbe med undervisning og ha en klinisk aktivitet som er «stor nok» til at vi kan fortsette å være toneangivende, samt utvikle og teste metoder og prosesser som kan tilbys andre aktører med behov for kunnskap innenfor vårt fagområde.

Maria Røsok
daglig leder

Britt-Ingjerd Nesheim
styreleder

KLINISK ARBEID

Klinikken ligger sentralt på Grünerløkka i Oslo, og er navet i Sex og samfunns kliniske arbeid. Alle våre tjenester er gratis og tilgjengelige for alle opp til 25 år. I 2015 hadde vi til sammen over 32 000 konsultasjoner. Klinikken er åpen for forhåndsbestilte timer på dagtid alle ukedager og for drop-in mandag til torsdag mellom kl. 15 og 19.

Vi har også de siste nitten årene organisert en hospiteringsordning ved klinikken, der vi tar imot hospitanter fra hele landet. I tillegg utgjør vår kompetanse og vårt kliniske arbeid grunnlaget for utarbeidelsen av vår Metodebok for seksuell helse; et anerkjent og velbrukt oppslagsverk for helsepersonell.

KLINIKKEN

Rundt 14 350 hadde time eller kom på drop-in ved klinikken i 2015. I tillegg ble det gjennomført nesten 8000 selvtester, og våre ansatte besvarte 9500 andre henvendelser (8500 telefoner og 1000 epost, brev og sms).

To runder med brukerundersøkelser blant besøkende på klinikken ble gjennomført i 2015. Resultatet av evalueringen var svært positiv, og de aller fleste var fornøyde med hjelpen de hadde fått hos oss. Samtlige respondenter ville anbefale oss til venner.

SELVTEST SOI

Sex og samfunn tilbyr selvtest for seksuelt overførbare infeksjoner. Målet med tiltaket er å forebygge spredning av soi, og virkemiddelet er gratis, lavterskel testing uten ventetid og uten å måtte konsultere helsepersonell.

Helsepersonell ved klinikken følger opp alle positive prøvesvar med tilbud om behandling og smitteoppsporing. Med selvtesttilbudet når vi bredt ut, også til grupper som generelt utgjør lav besøksandel i relaterte helsetjenester. Pasienter som kommer på drop-in kan selv teste seg for klamydia, mycoplasma og gonoré. Når prøven er tatt, legger pasienten prøven i en postkasse som tømmes samme kveld. Alle som tester positivt blir kontaktet og tilbys gratis behandling. Pasienter som kommer på drop-in kan selv teste seg for klamydia, mycoplasma og gonoré. Når prøven er tatt, legger pasienten prøven i en postkasse som tømmes samme kveld. Alle som tester positivt blir kontaktet og tilbys gratis behandling. Tilbudet er svært populært; 7918 selvtester ble tatt på klinikken i 2015.

TAKK! Jeg er så glad for at jeg kom hit og ikke til fastlegen med stoppeklokkefølelse.

Jente, 24

Håper jeg ikke må komme tilbake, men skal sende vennene mine ;) :)

Jente, 24

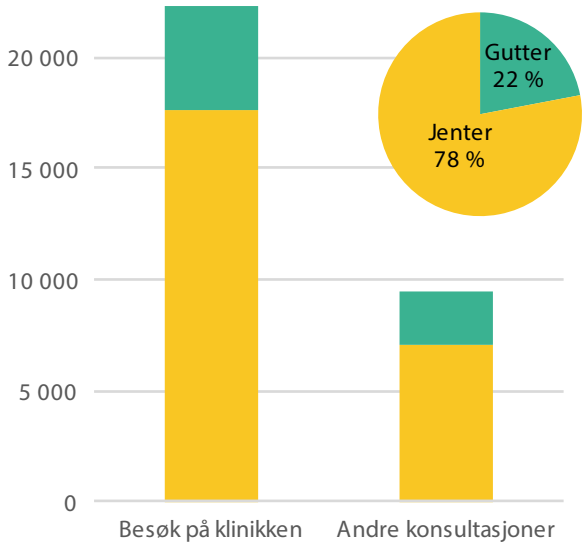

7000 FLERE KONSULTASJONER ENN ÅRET FØR

I 2015 gjennomførte vi over 32 000 konsultasjoner. Dette gjør Sex og samfunn til Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse.

Antall konsultasjoner økte med nesten 7000 sammenlignet med 2014. På ti år er antall konsultasjoner mer enn firedoblet. Dette viser at det er stort behov for tjenestene våre.

Grafen til venstre viser hvordan konsultasjonene fordelte seg på type og kjønn. 70 prosent av konsultasjonene var besøk på klinikken. De resterende 30 prosentene var konsultasjoner via telefon, e-post o.l. Over tre fjerdedeler av pasientene var jenter.

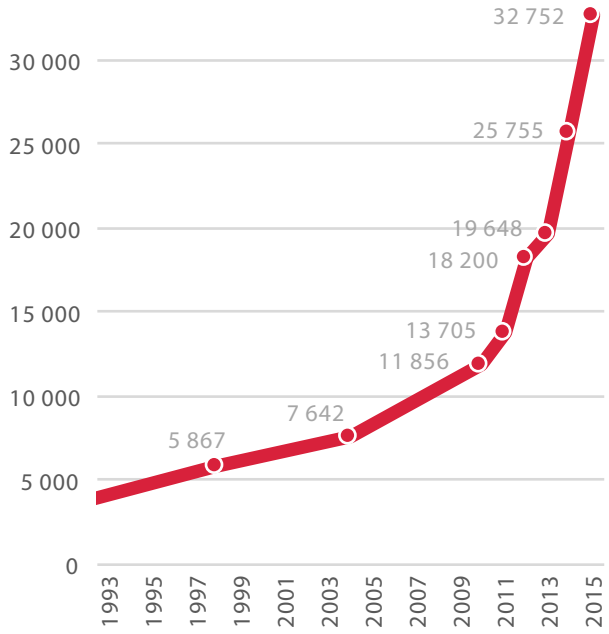

HVOR KOMMER PASIENTENE FRA?

85 prosent av pasientene som kommer til Sex og samfunn bor i Oslo. 15 prosent er fra resten av landet eller utlandet.

Det var flest pasienter fra Bydel Grünerløkka, totalt 5300 konsultasjoner i 2015. Dette har blant annet sammenheng med et prosjekt der unge bosatt i bydelen fikk gratis prevensjon. I 2015 bodde det 6652 personer mellom 15 og 25 i bydelen. Enkelte av pasientene var innom på mer enn én konsultasjon, men tallene viser uansett at en svært høy andel av de unge i bydelen benyttet tilbudene på Sex og samfunn.

Tallene for de ytre bydelene er lavere. Dette kan forklares med at konsultasjonstallene viser hvilken adresse de unge bruker, mens SSBs tall viser folkeregistrert adresse.

** Unge i bydel: Antall folkeregistrerte i bydelen mellom 15 og 25 år per 31. desember 2015. Kilde: Statistisk sentralbyrå.*
*** Andel er en sammenligning av antall konsultasjoner og folketall. En pasient kan ha vært innom mer enn én gang.*

	Konsultasjoner	Unge i bydel*	Andel **
Grünerløkka	5 355	6 652	81 %
St. Hanshaugen	3 653	4 953	74 %
Frogner	4 843	6 847	71 %
Sagene	2 131	4 300	50 %
Gamle Oslo	2 336	5 096	46 %
Nordstrand	1 461	5 454	27 %
Nordre Aker	1 666	6 569	25 %
Ullern	698	3 064	23 %
Vestre Aker	1 111	5 293	21 %
Bjerke	676	3 347	20 %
Grorud	649	3 347	19 %
Østensjø	965	5 163	19 %
Søndre Nordstrand	846	5 337	16 %
Alna	903	5 709	16 %
Stovner	429	4 319	10 %
Utenfor Oslo	5 030		
	32 752		

Pasienter per bydel i Oslo sammenlignet med innbyggertall 15-25 år

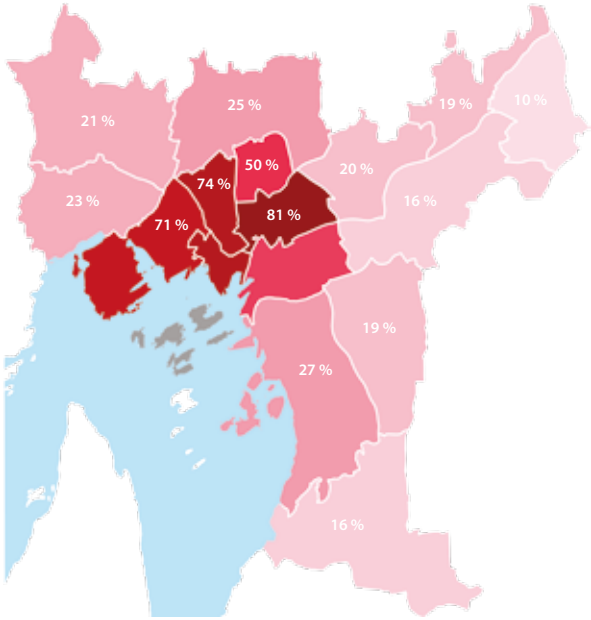

Vi er opptatt av evaluering: Sommeren 2015 gjennomførte vi en undersøkelse blant et representativt utvalg av pasientene ved klinikken. De ble bedt om å svare på 15 standardiserte spørsmål. I tillegg kunne de fylle ut et tekstfelt der de fritt kunne beskrive hvordan de opplevde besøket på Sex og samfunn. Svarene var overveldende positive. Ordskyen over viser de 50 vanligste ordene som ble brukt for å beskrive Sex og samfunn. Positive ord er markert i rødt, negative i gult. De negative ordene er knyttet til kø og lang ventetid.

SEXOLOGISK RÅDGIVNING

Vi har stor pågang og lange ventelister på sexologisk rådgivning. Det finnes i dag ingen sexologiske rådgivere i Norge med refusjonsordning, og slik hjelp oppleves i stor grad utilgjengelig for mange i vår målgruppe. Målet med å tilby sexologisk rådgivning, er å gi et lavterskel og gratis tilbud fra fagpersoner til unge med behov. Dessverre er det fremdeles mye skam og tabu knyttet til seksualitet, og mange har vanskeligheter med å ta opp slike problemstillinger med fastlege, en yrkesgruppe som heller ikke nødvendigvis har nødvendig kompetanse. Vi ønsker å tilby pasientgruppen hjelp til oppfølging, veiledning og behandling. Noen av de vanligste problemstillingene som tas opp i sexologisk rådgivning er smerter ved samleie, tidlig utløsning, manglende lyst, ereksjonsproblemer, manglende orgasme, identitet, grenser og kommunikasjonsproblemer med partner.

Til sammen ble det gitt 270 timer sexologisk rådgivning i 2015.

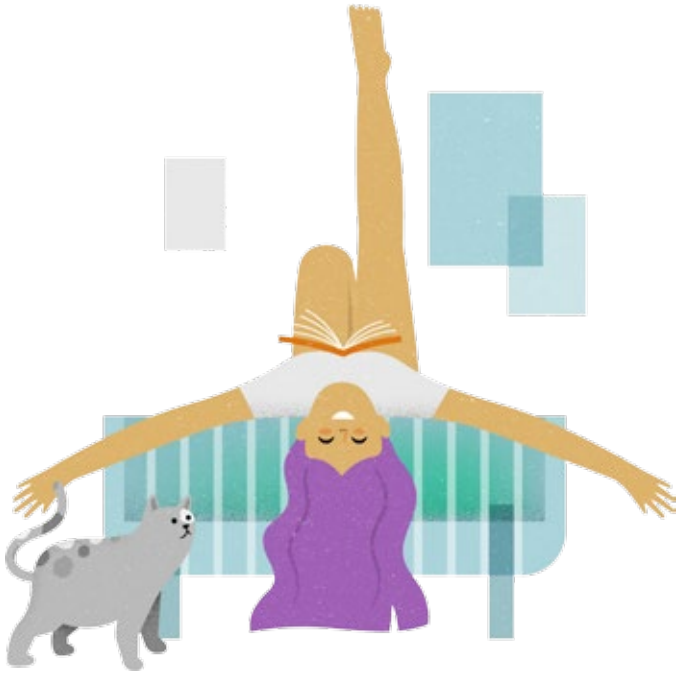

CHAT

Chat-tjenesten ble lansert i september 2015. I løpet av de rundt tre og en halv månedene chatten var åpen i 2015, ble 1414 samtaler gjennomført. Allerede to uker etter lansering hadde Sex og samfunns chat gjennomført samtaler med unge fra alle landets fylker.

Rundt halvparten av personene som tok kontakt på chatten oppga at de aldri før hadde snakket med andre om problemstillingen som ble tatt opp i samtalen. Dette indikerer at mange har behov for, og benytter seg av, et slikt lavterskeltilbud.

Tjenesten besvares av helsepersonell, henholdsvis psykolog, legestudenter og sykepleiere. Flere av sykepleierne har videreutdanning i psykiatri og sexologi.

36% av dem som tok kontakt med oss via chat var gutter. Det er vi fornøyde med, men vi jobber videre for å øke andelen.

Over 72% av de spurte svarte at de var fornøyd / svært fornøyde med med chatten.

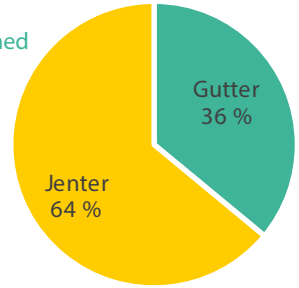

«Takk! Dere som jobber på chatten har hjulpet meg med ting som har vært stengt inne i årevis»

METODEBOK FOR SEKSUELL HELSE

Vår metodebok har vært med oss siden oppstarten i 1971. Den første versjonen var en plastperm med håndskrevne ark og var kun for intern bruk. I 1992 kom den første utgaven, en ringperm med et løsarksystem, for salg. I 1998 kom den første utgaven i bokform. Denne har senere blitt revidert flere ganger. I dag inneholder boka også en mengde pasientbrev, journalvedlegg og informasjonsdokumenter som er gjort tilgjengelig på våre nettsider. I 2015 gjennomgikk *Metodeboka* en omfattende revidering, og en helt ny utgave ble lansert. Denne versjonen har større fokus på brukervennlighet enn tidligere versjoner, og i tillegg til faglige oppdateringer er også layout, profil og kapittelinndeling endret og forbedret.

Vi har også jobbet med å utvikle en digital versjon av *Metodeboka*. Vår *eMetodebok* vil bli tilgjengelig i løpet av 2016.

Sex og samfunns Metodebok for seksuell helse har blitt utgitt helt siden 1972. Den brukes av helsepersonell og -studenter over hele landet. Sjuende utgave av Metodeboka ble lansert i 2015 etter å ha gjennomgått omfattende revisjon.

HELSETILBUD TIL PERSONER SOM KJØPER SEX (PKS)

Pks er et lavterskeltilbud om samtale og smittesjekk for personer som kjøper sex og deres partnere. Tilbudet er uten aldersgrense og er åpent for alle kjønn. I 2015, prosjektets andre driftsår, hadde vi 408 konsultasjoner, hvorav 113 var pasientkonsultasjoner på klinikken. De resterende konsultasjonene var per chat, mail, telefon samt selvtester på klinikken. Noen tar kontakt fordi de ønsker å slutte eller redusere å kjøpe sex, mens andre ønsker smittesjekk.

Prosjektets mål er todelt: redusere antall sexkjøp og bidra til bevissthet rundt at mennesker utnyttes i prostitusjon/menneskehandel, samt å redusere smittefare. Vi behandler soi, gir smitte- og prevensjonsveiledning, deler ut kondomer og utfører smitteoppsporing

Blant de 408 konsultasjonene var 20 kvinner registrert. De fleste av disse tok selvtest for soi. Alle var partnere til personer som kjøper sex.

HURTIGTEST HIV / MSM

Menn som har sex er menn (msm) er en utsatt gruppe med tanke på smitte av seksuelt overførbare infeksjoner sammenlignet med mange andre grupper. Vi har derfor enkelte tilbud spesielt rettet mot msm. Tilbudene inkluderer smittesjekk inkludert hurtigtest hiv og samtaletilbud (ved oppmøte på klinikken og på chat). Det ble gjennomført cirka 250 konsultasjoner i prosjektet.

PEP

Fra september 2015 har vi fulgt opp pasienter som er under pep-behandling (posteksponeringsprofylaktisk behandling). Behandlingen er utviklet for personer som har vært i en risikosituasjon som innebærer mulighet for at personen kan ha blitt smittet med hiv. Etter at behandlingen er igangsatt ved Oslo kommunale legevakt, tilbyr Sex og samfunn den videre medisinske oppfølgingen. Vi tilbyr også pasientene samtale og rådgivning knyttet til seksuell og psykisk helse, og kan ved behov hjelpe med henvisninger til fastlege eller spesialisthelsetjenesten.

Russesjekken fikk mye positiv omtale, her et oppslag fra TV 2.no

RUSSEN TAR ANSVAR

7. mai og 8. mai arrangerte Sex og samfunn «Russens dag» i samarbeid med Russens Hovedstyre.

Russeknute § 3, med tittelen «Sex og samfunns strykemerke» gikk ut på å sjekke seg for seksuelt overførbare infeksjoner ved Sex og samfunn. Klinikken dedikerte derfor en egen åpningsdag/natt til russen, og holdt åpent mellom kl. 14 og 02.

All russ som tok selvtest hos oss fikk utlevert og strøket på et strykemerke som bevis på gjennomføring av knuten.

SAMTALEGRUPPE FOR UNGE TRANSPERSONER

Sex og samfunn organiserte i 2015 to samtalegruppen for unge transpersoner. Gruppene ble ledet av to sykepleiere med spesialisering innen psykiatri, kognitiv terapi og sexologisk rådgivning. Målet med samtalegruppene er at unge skal møte andre i lignende situasjon for å dele erfaringer, få tilgang på informasjon og å møte fagpersoner og andre spesialister på feltet. Hver gruppe består av seks personer som møtes til seks samlinger (hver 14. dag).

Utganspunktet for samtalene er hverdagen til deltagerne og hvordan mestre hverdagslivet som transungdom. Evalueringene fra deltakerne var svært positive; samtlige deltagere sa at de var fornøyde eller svært fornøyde.

Det har vært bra, både fint og litt vondt å høre og snakke om erfaringer men det har bidratt til å gjøre meg mer komfortabel og stolt over å være trans.

Transperson, 22

DYPDYKK I STATISTIKKEN:

Seksuelt overførbare infeksjoner ved Sex og samfunn i 2015

2300 POSITIVE PRØVER

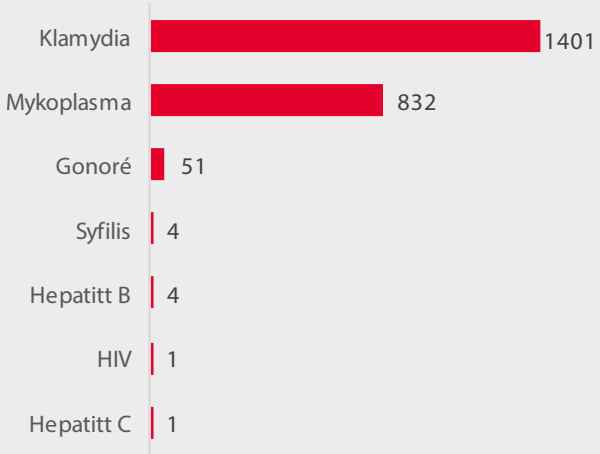

KLAMYDIA, HERPES OG KJØNNSVORTER

En av de viktigste oppgave for Sex og samfunn er å teste for og behandle seksuelt overførbare infeksjoner (SOI). Tidlig behandling hindrer alvorlige helseskader og følgetilstander for den som har blitt smittet. I tillegg kureres infeksjonen før den spres til nye partnere. Smitteoppsporing er en annen viktig oppgave; at personer som potensielt kan være smittet blir kalt inn til testing.

De vanligste SOI-ene i pasientgruppen til Sex og samfunn er klamydia, herpes og kjønnsvorter. Kjønnsvorter og herpes diagnostiseres ved undersøkelse, og det tas svært sjelden kjønnsvorte- og herpesprøver. Derfor har vi ingen statistikk for disse infeksjonene.

Hiv, syfilis og hepatitter er heldigvis uvanlig hos unge under 25 år, noe som gjenspeiles i fjorårets statistikk. Vi ser en stadig og markant økning i gonorétilfellene, selv om tallene er marginale, sammenlignet med den store gruppen av klamydiasmittede.

HVORFOR SÅ HØYE MYKOPLASMA-TALL?

Mykoplasma kan i likhet med klamydia gi betennelse i urinrør, skjede og anus. Infeksjonen kan også gi komplikasjoner i form av bekkeninfeksjon og infertilitet. Behandlingen er utfordrende på grunn av antibiotikaresistens.

Det finnes foreløpig ingen nasjonale retningslinjer for hvem som bør testes for mykoplasma. En grunn til dette er at mange mykoplasmasmittede ikke har symptomer, og man er usikker på om disse også kan få alvorlige følgetilstander.

Sex og samfunn har de siste årene gjennomført flere studier om *Mycoplasma genitalium*, bakterien som gir mykoplasma. Alle pasientene som tok klamydiaprøve på klinikken fikk også tilbud om en mykoplasmatest i 2015, og dette resulterte i 832 positive prøver.

FOREKOMSTEN AV KLAMYDIA GIKK NED

I 2015 ble det påvist 1401 positive klamydiaprøver på Sex og samfunn. **Dette tilsvarer over 6 prosent av alle klamydiatilfeller i hele Norge.** Tallet var en kraftig økning fra året før, med en økning på 27 prosent.

Samtidig var det også langt flere som testet seg: 12 619 klamydiaprøver mot 9188 i 2014, det vil si en økning på 37 prosent. Forekomsten (prevalens) av klamydia sank fra 12,0 prosent i 2014 til 11,1 prosent i 2015.

Selv om fjoråret altså viste en kraftig økning i klamydiatallene, så var det flere som testet seg, og forekomsten gikk ned.

Antall klamydiaprøver

Forekomst av klamydia (prevalens)

Klamydiaprøver per kjønn per måned

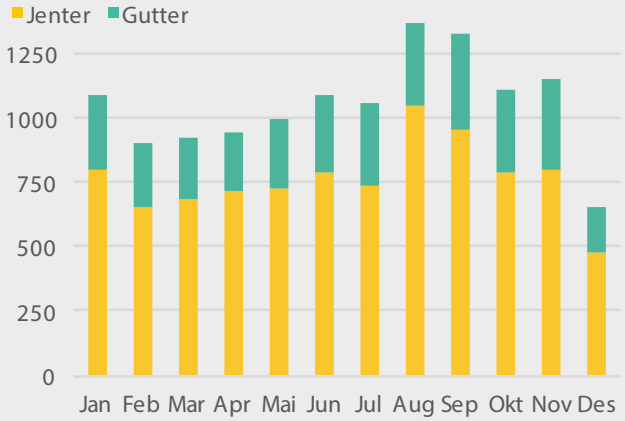

DYPDYKK I STATISTIKKEN:

Prevensjon ved Sex og samfunn i 2015

Sex og samfunn har jobbet for økt bruk av langtidsvirkende prevensjon (*long-acting reversible contraception*, LARC) i flere år, fra 2010 i samarbeid med Helsedirektoratet.

Det er bred enighet om at flere kvinner bør velge langtidsvirkende prevensjon. Disse metodene har overlegen sikkerhet mot graviditet, sammenlignet med korttidsvirkende prevensjon. Først og fremst fordi det ikke går an å gjøre feil, som for eksempel å glemme en p-pille. LARC har heller ingen av de farlige østrogenbivirkningene som f. eks. p-piller har, med økt risiko for blodpropp, hjerteinfarkt, hjerneslag og brystkreft. Dessuten viser flere studier at LARC-brukerne er langt mer fornøyd med prevensjonen, og fortsetter å bruke prevensjonen i større grad, enn brukerne av korttidsvirkende prevensjon.

Selv om vi lenge har jobbet for økt bruk av langtidsvirkende prevensjon, og vi også tidligere har hatt en høy andel LARC-brukere, så vi en formidabel økning fra 2014 til 2015. Noe av årsaken til denne økningen skyldtes den nye refusjonsordningen, der langtidsvirkende prevensjon ble gratis for de yngste kvinnene. FUSA-prosjektet, der kvinner mellom 20-25 år i bydel Grünerløkka får gratis prevensjon, har også bidratt. Men først og fremst tror vi at økningen har sammenheng med det kontinuerlige arbeidet ved Sex og samfunn for at flere skal få oppdatert og kvalitetssikret informasjon om langtidsvirkende prevensjon.

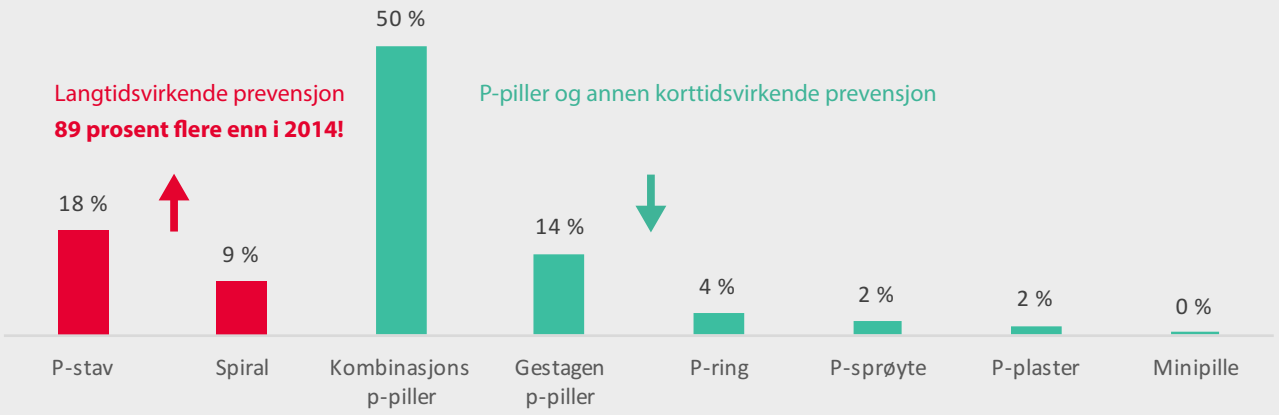

Hvilke prevensjonsmidler valgte pasientene ved Sex og samfunn i 2015?

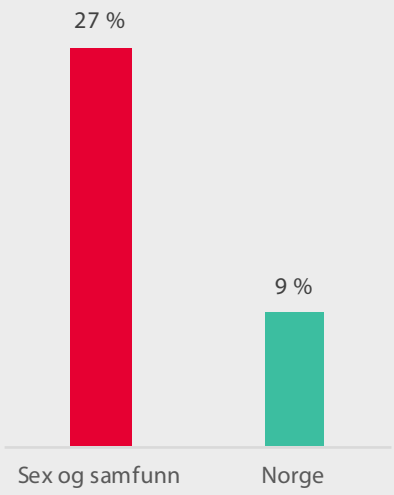

Bruken av langtidsvirkende prevensjon ved Sex og samfunn er tre ganger høyere enn landsgjennomsnittet.

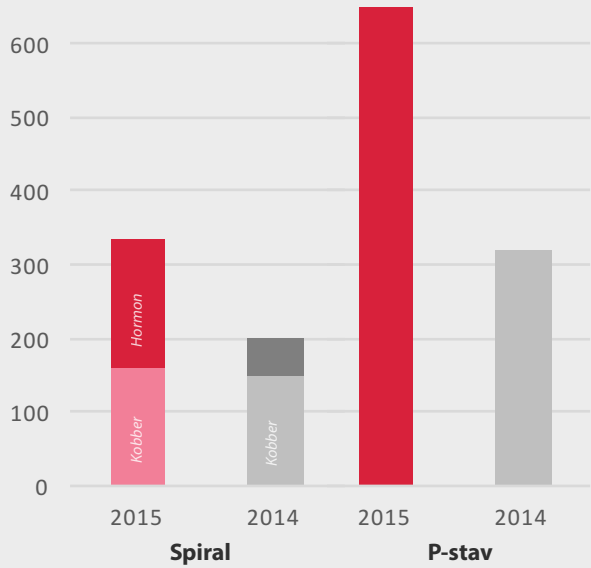

Fra 2014 til 2015 økte spiral-bruken hos pasientene ved Sex og samfunn med 68 prosent. Bruken av P-stav økte med hele 103 prosent!

UNDERVISNING

Undervisning er ett av de tre hovedområdene til Sex og samfunn. I hovedsak består tilbudet av seksualundervisning for ulike grupper, inkludert alle 10. klasser i Oslo, samt undervisnings- og kursvirksomhet rettet mot helsepersonell og andre relevante yrkesgrupper.

Undervisningsarbeidet er kjernen i vårt mål om å videreformidle så mye som mulig av vår kunnskap og kompetanse om seksuell og reproduktiv helse og rettigheter. Vi har derfor gjennom mange år inngått gode og fruktbare samarbeid med blant andre Oslo kommune og utdanningsinstitusjoner og helsestasjoner over hele landet.

UNDERVISNING OM KROPP OG SEKSUALITET FOR MINORITETSETNISKE GRUPPER

Dette kurset tematiserer mange minoritetsetniske kvinners (og menns) syn på og kunnskap om kropp og seksualitet i lys av kultur, religion og tradisjon. Herunder nevnes også LHBT som en minoritet innad i minoriteten. Kurset tematiserer blant annet omskjæring av kvinner og menn og hvilken innvirkning inngrepet kan ha på seksuallivet og seksualiteten. Prevensjonsveiledning kan tas inn i kurset der gruppen har nødvendig bakgrunnskunnskap som gjør at dette er hensiktsmessig.

Selve undervisningen startet opp i september 2015. Fram til jul deltok rundt 240 personer (ca. 200 kvinner og 40 menn) på undervisningsopplegget. Dette førte også til flere oppfølgingssamtaler ved klinikken, samt at noen kvinner fikk gratis prevensjon.

SEKSUALUNDERVISNING FOR 10. KLASSE

Sex og samfunn holder seksualundervisning for alle 10. klassene i Oslo kommune på oppdrag fra Utdanningsetaten. Tilbudet har vært tilgjengelig siden 1992 og har vært obligatorisk fra 2008. I 2015 underviste Sex og samfunn rundt 6 000 elever om blant annet seksualitet, identitet, mangfold, grenser, seksuelt overførbare infeksjoner og prevensjon. Undervisningen varer i tre skoletimer, og alle elever får mulighet til å stille anonyme spørsmål.

Over 91 prosent av elevene som evaluerte undervisningsopplegget i 2015, oppga at de var veldig fornøyd eller fornøyd med undervisningen (rangering fra 1=lite fornøyd til 5 = veldig fornøyd).

14 prosent svarte at de ikke hadde hatt seksualundervisning tidligere. Av de som tidligere hadde hatt seksualundervisning sa 60 prosent at de hadde hatt tre timer eller mindre. De aller fleste elevene, 86 prosent, oppga at de lærte noe nytt i løpet av undervisningen.

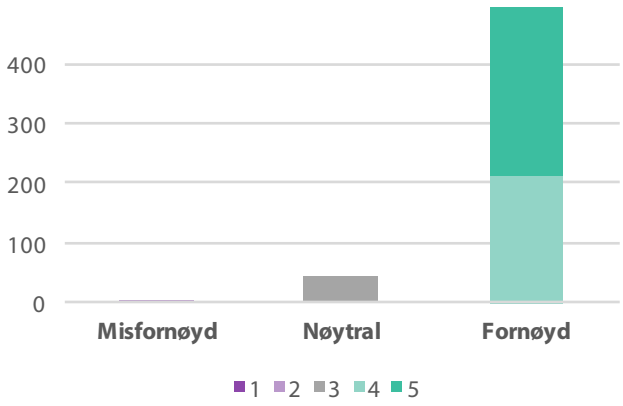

Hvor fornøyd er du med undervisningen fra Sex og samfunn på en skala fra 1–5? (N=540). 92 prosent av elevene var fornøyde med undervisningen fra Sex og samfunn, og flertallet gir kursene toppkarakteren 5. Bare fem personer var misfornøyd med undervisningen (1 prosent).

KURS

Sex og samfunn driver utstrakt kursvirksomhet, og har lang erfaring med å holde kurs, foredrag og opplæring for ulike grupper. Kursene vi tilbyr deles inn i kategoriene prevensjon, seksuelt overførbare infeksjoner (soi), seksualitet, kjøp og salg av sex, og identitet.

I 2015 holdt vi kurs og undervisning for helsesøstre, jordmødre, leger, farmasøyter, sykepleiere, helsesekretærer og helsefagstudenter, i tillegg til andre yrkesgrupper.

I tillegg arrangerer vi månedlige onsdagskurs, hvor vi inviterer ulike fagpersoner med kompetanse på tematikk relatert til seksualitet til Sex og samfunn. Disse kursene er gratis og åpne for alle.

I 2015 har vi holdt 50 kurs rundt om i landet, med til sammen 1500 deltakere. Rundt halvparten av kursene var ved utdanningsinstitusjoner (Høgskolen i Bergen, Høyskolen i Oslo og Akershus, Høyskolen i Sør-Trøndelag, Universitetet i Tromsø og Høyskolen Diakonova), den andre halvdelen var for kommuner, fylkeskommuner og lignende.

Sex og samfunn tilbyr disse kursene

- **Prevensjon – 5 kurs:** En oppdatering om prevensjon og nødprevensjon, hva er nytt?; Prevensjon og LARC; LARC med praktiske øvelser; Dagskurs i prevensjon, inkludert praktiske øvelser; Reseptforskrivning.
- **SOI, seksuelt overførbare infeksjoner – 2 kurs:** Bakterielle SOI; SOI og andre tilstander.
- **Praktisk gynekologi – 2 kurs:** Cervixcytologi og HPV; Praktisk gynekologi, hovedvekt på SOI og prevensjon.
- **Seksualitet – 7 kurs**: Hvordan tilby god seksualundervisning; Minoriteter og seksualitet; Seksualitet og sykdom / funksjonshemming; Sex og psyke; Hvordan snakke med ungdom; Sexuality in Norway; Seksualitet og sykepleie.
- **Identitet – 2 kurs:** Trans/kjønnsidentitet; Seksuell identitet.
- **Kjøp og salg av sex – 2 kurs:** Sexkjøp; Kjøp/salg/bytte av sex.

Sex og samfunn
5. februar 2015

Økt kunnskap om langtidsvirkende prevensjon blant leger gir bedre prevensjonstilbud for kvinner. Entusiastiske leger på oppfriskingskurs.

Lik dette · Kommenter · Del

Sex og samfunn
23. september 2015

Tore og Evelyn er i dag hos Barne- og familieetaten i Oslo for å snakke om seksualitet og ungdom i institusjoner.

Lik dette · Kommenter · Del

Sex og samfunn
26. august 2015

Marius Johansen, vår medisinskfaglig ansvarlige lege, har tirsdag og onsdag hatt undervisning for jordmorstudentene på universitetet i Tromsø. Sammen med en særdeles engasjert gruppe studenter ble det blant annet undervist i prevensjon, gynekologisk undersøkelse og praktiske ferdigheter i spiral og p-stav.

Lik dette · Kommenter · Del

Sex og samfunn
13. november 2015

Denne uka har Trude og Marius holdt forelesninger på Fagdag om ungdomshelse på Lillehammer, i regi av Oppland fylkeskommune. Temaene var prevensjon, LARC (langtidsvirkende prevensjon; spiral og p-stav), nødprevensjon og seksuelt overførbare infeksjoner, utfordringer med prevensjonsveiledning til minoritetsetniske kvinner og "sex og psyke". Over 60 engasjerte helsesøstre, jordmødre og leger fra hele Oppland deltok.

Lik dette · Kommenter · Del

HOSPITERING FOR HELSEPERSONELL

Vår hospiteringsordning for helsepersonell var i 2015 inne i sitt 19. år.

I snart to tiår har vi hatt mulighet til å ta imot helsepersonell og studenter fra hele landet med ønske og behov for kunnskap om seksualitet og seksuell helse. Ordningen er en av Sex og samfunns viktigste ressurser for å få delt våre erfaringer og kunnskap fra klinikken, og til å bidra til kompetanseheving for helsepersonell som møter unge.

Tilbudet er populært, og har lang venteliste. Hospitantene følger en kveldsvakt på klinikken og deltar på seksualundervisning for en av Oslos 10.-klasser. I løpet av 2015 har vi tatt imot 159 hospitanter fra hele landet.

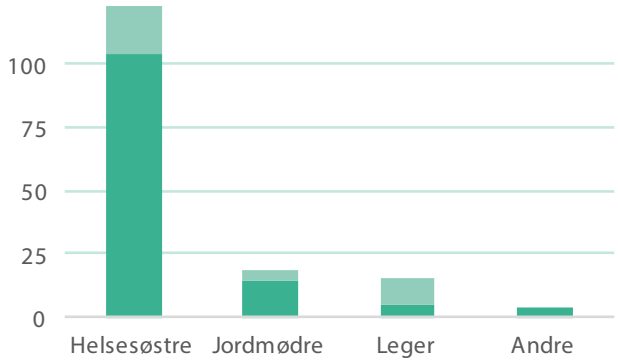

Det var 159 hospitanter hos Sex og samfunn i 2015. Grafen viser fordeling på de ulike yrkesgruppene (studenter i lysegrønt).

Det dåkke gjer på klinikken er å gje ungdomen støtte og hjelp til å meistre ulike utfordringar. Tommelen opp for arbeidet som dåkke gjer!

Helsesøster på hospitering

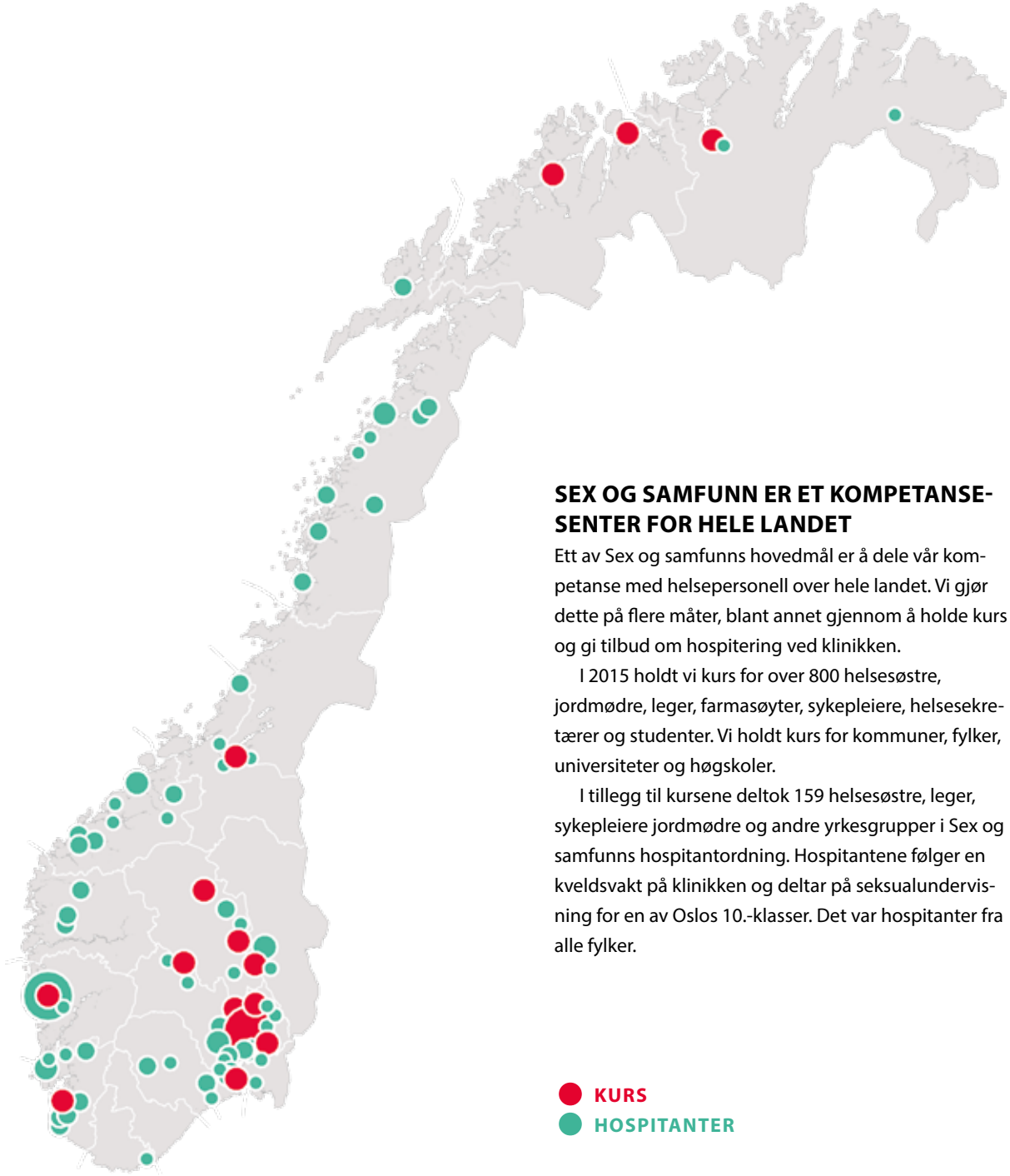

SEX OG SAMFUNN ER ET KOMPETANSE-SENTER FOR HELE LANDET

Ett av Sex og samfunns hovedmål er å dele vår kompetanse med helsepersonell over hele landet. Vi gjør dette på flere måter, blant annet gjennom å holde kurs og gi tilbud om hospitering ved klinikken.

I 2015 holdt vi kurs for over 800 helsesøstre, jordmødre, leger, farmasøyter, sykepleiere, helsesekretærer og studenter. Vi holdt kurs for kommuner, fylker, universiteter og høgskoler.

I tillegg til kursene deltok 159 helsesøstre, leger, sykepleiere jordmødre og andre yrkesgrupper i Sex og samfunns hospitantordning. Hospitantene følger en kveldsvakt på klinikken og deltar på seksualundervisning for en av Oslos 10.-klasser. Det var hospitanter fra alle fylker.

KURS
HOSPITANTER

PÅVIRKNINGSARBEID

Sex og samfunn har hatt en viktig politisk stemme siden oppstarten i 1971. I de senere år har vi trappet opp vårt politiske arbeid lokalt og nasjonalt, og lagt større vekt på å videreformidle våre erfaringer, ikke bare til helsefagpersonell og ungdom, men også til politikere og andre beslutningstakere.

Vi inviteres, og inviterer oss selv, til prosesser, møter og prosjekter som tematiserer seksuell og reproduktiv helse og rettigheter og relaterte temaer, slik at vi kan komme med innspill, løfte frem gode eksempler, peke på mangler og dele erfaringer. Med samarbeidspartnere og henvendelser fra hele landet, har vi også en god oversikt over nasjonal og lokal tilstand på ulike felt. Dette videreformidler vi i våre møter med, og innspill til, beslutningstakere.

Vi strekker oss også for å videreformidle faktakunnskap og knuse myter om vårt fagfelt, blant annet gjennom våre godt besøkte og hyppig refererte nettsider og medieoppslag.

VÅRE LOBBYSAKER FOR 2015

Mange dagsaktuelle og politiske saker er relatert til seksuell og reproduktiv helse. Sex og samfunn forsøker å rette oppmerksomhet på disse sakene, og jobber politisk for endring og forbedringer der det er behov for faglig kunnskap og praktiske erfaringer. Hvert år plukker vi ut noen kjernesaker, og tar opp disse i media og med beslutningstakere ved anledning.

I 2015 hadde vi følgende tre kjernesaker:

- **At LARC (langtidsvirkende prevensjon) skal inkluderes i subsidieordningen for prevensjonsmidler**
- **Utvidet forskrivningsrett til helsesøstre og jordmødre, slik at disse yrkesgruppene kan skrive ut resepter på alle prevensjonstyper, inkludert LARC**
- **Styrking av helsesøstertjenesten i skolen ved bevilgning av mer penger til oppretting av flere stillinger**

Alle disse sakene fikk gjennomslag. I løpet av 2015 ble LARC inkludert i subsidieordningen, og i 2016 fikk helsesøstre og jordmødre utvidet forskrivningsrett. Vi bidrar nå til opplæringen av disse yrkesgruppene. Det ble bevilget midler til utvidelse av helsesøstertjenesten i kommunene i 2015 og i 2016 sammenlignet med tidligere år.

UNGDOMSNETTVERKET

Ungdomsgruppa skal fungere som en kanal for å nå ut til Sex og samfunns målgrupper: pasientgruppa, beslutningstakere og samarbeidspartnere. Grupppa gikk, i sin nåværende form, inn i sitt andre år i 2015. Gruppen består av seks personer med ulike interessefelter innenfor seksuell og reproduktiv helse.

I løpet av året har gruppa blant annet:

- Deltatt i et podcastprosjekt om seksuell helse, selvbestemmelse og brukermedvirkning i regi Høgskolen i Oslo og Akershus.
- Bidratt som fokusgruppe prosjektet UngHelse – en digital prevensjonsveileder.
- Evaluert og kommet med tilbakemeldinger på Sex og samfunns chat i oppstartsfasen.
- Deltatt på Helsedirektoratets innspillmøte i arbeidet med ny Ungdomshelsestrategi og strategi for Seksuell helse og levert skriftlig innspill til Helsedirektoratet.

NETTSIDENE WWW.SEXOGSAMFUNN.NO OG WWW.ABORTINFO.NO

I 2015 lanserte vi den nye nettsiden www.sexogsamfunn.no. Den nye nettsiden gjør det lettere å synliggjøre våre tilbud, og gir rom for å promotere ulik informasjon. Samtidig fungerer siden fremdeles som et oppslagsverk for faglig kvalitetssikret og oppdatert informasjon om seksuell helse. Videre åpner den nye siden for mer lettvinte og effektive måter å promotere og å melde seg på våre ulike tilbud som for eksempel hospitering og landsdekkende kurs.

I tillegg har vi utviklet den helt nye nettsiden www.abortinfo.no som inneholder all nødvendig informasjon om hva som skjer før, under og etter en abort. På siden finnes også en «klinikkfinner». Dette er et verktøy som gir leseren oversikt over sykehus i sitt nærmiljø, hvorvidt disse utfører abort eller ikke, åpningstider, direktenummer og øvrig kontaktinformasjon. All informasjonen tilpasses ved at brukeren taster inn sitt postnummer på siden.

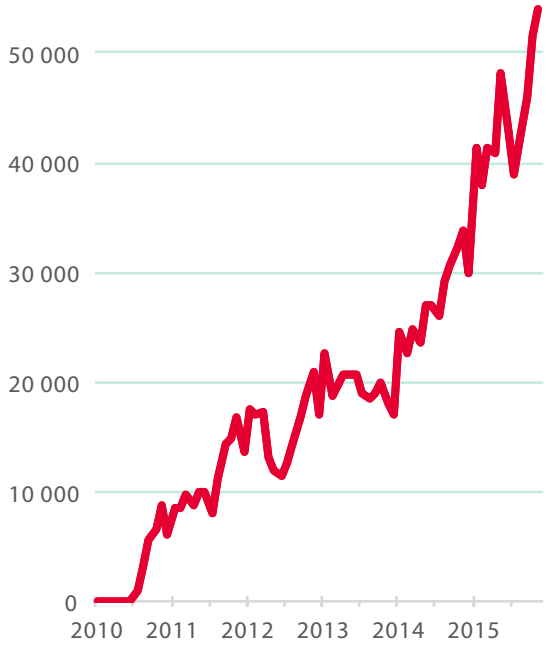

Unike brukere av sexogsamfunn.no per måned siste fem år.

I 2015 passerte sexogsamfunn.no for første gang 50 000 unike brukere i måneden. Nettsidene når ut til et svært bredt publikum, langt flere enn dem som er innom klinikken.

I hele 2015 var det til sammen 460 000 unike brukere av sexogsamfunn.no, og det ble lest 1,5 millioner sider. Det er vi stolte av!

Det er nesten 200 ulike sider på sexogsamfunn.no, fordelt på noen overordnede hovedkategorier:

- Sex: Seksuell aktivitet, forventninger, grensesetting, kjønn, identitet, seksuelle utfordringer.
- Kropp: Fertilitet og svar på vanlige spørsmål.
- Prevensjon: Informasjon om alle prevensjonsmidler som er tilgjengelig i Norge, spesielt tilpasset unge lesere.
- Sykdommer: Lettfattelig informasjon om alle seksuelt overførbare infeksjoner m.m.
- Abort: Hva skjer før, under og etter en abort?
- Klinikk og tilbud: Informasjon om tilbudene på Sex og samfunn.

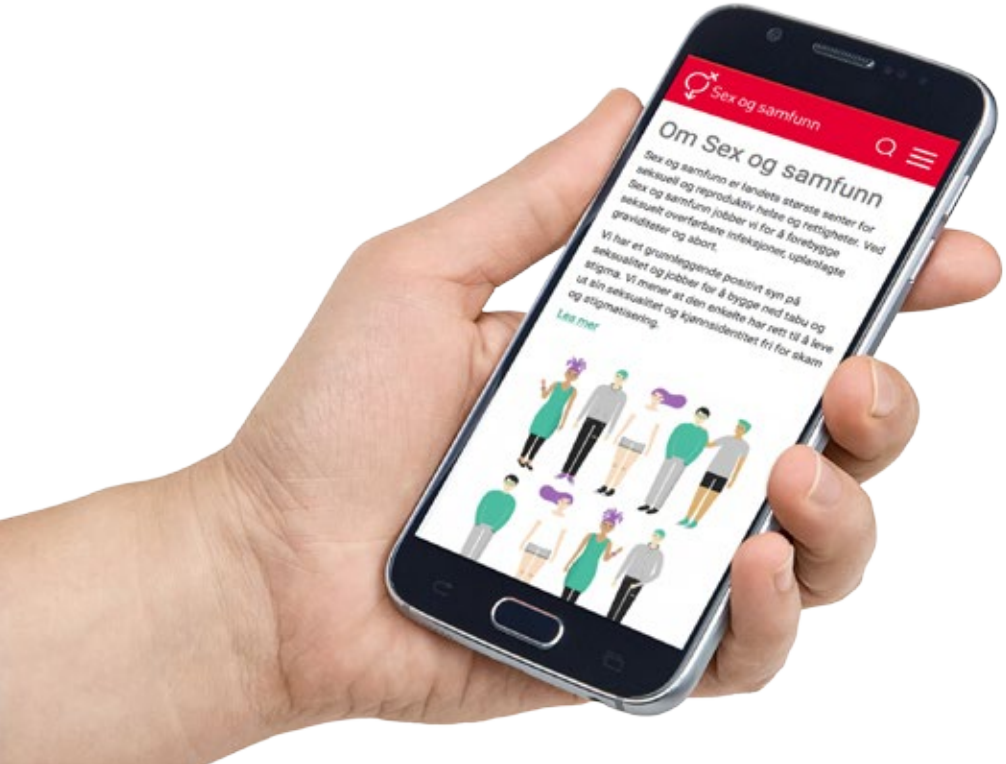

Én av grunnene til at sexogsamfunn.no har så mange brukere er sidene svært ofte havner helt øverst i søk. Google gjør automatiske beregninger av hvor viktige og gode nettsider er, og rangerer søkeresultatene ut i fra dette.

Vi er opptatt av at nettsidene skal være gode å bruke for alle. Derfor tilpasser de seg automatisk mobiltelefoner, brett eller PC-er. Sidene er også tilgjengelige for blinde og svaksynte.

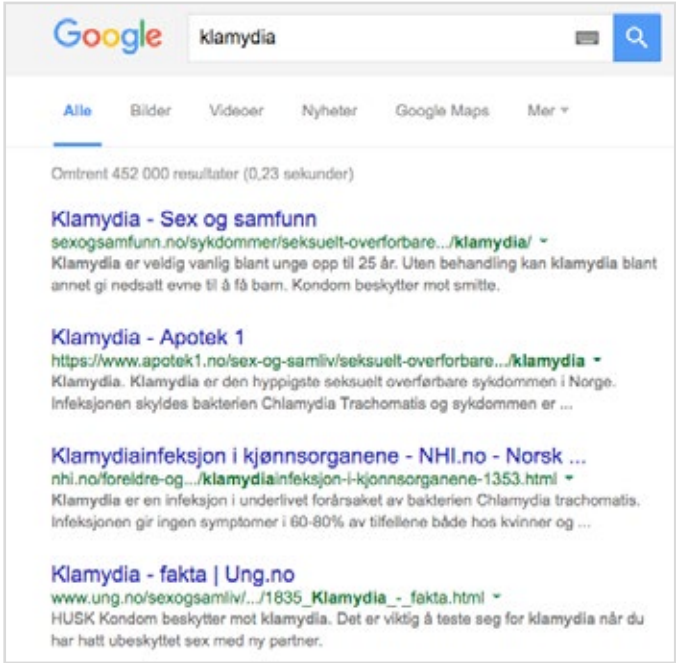

Medieoppslag i 2015

Kunnskaps- og informasjonsformidling er en viktig del av vårt arbeid. Vi jobber derfor mye med synliggjøring, blant annet i media. I 2015 fikk vi mange medieoppslag, både artikler der vi var omtalt, og debattinnlegg der vi selv var avsender. I tillegg var Sex og samfunn gjesteblogger på den populære bloggen Underlivet.no, og våre leger er med på radioprogrammet Juntafil på p3. Her er et lite utvalg av medieoppslag fra 2015.

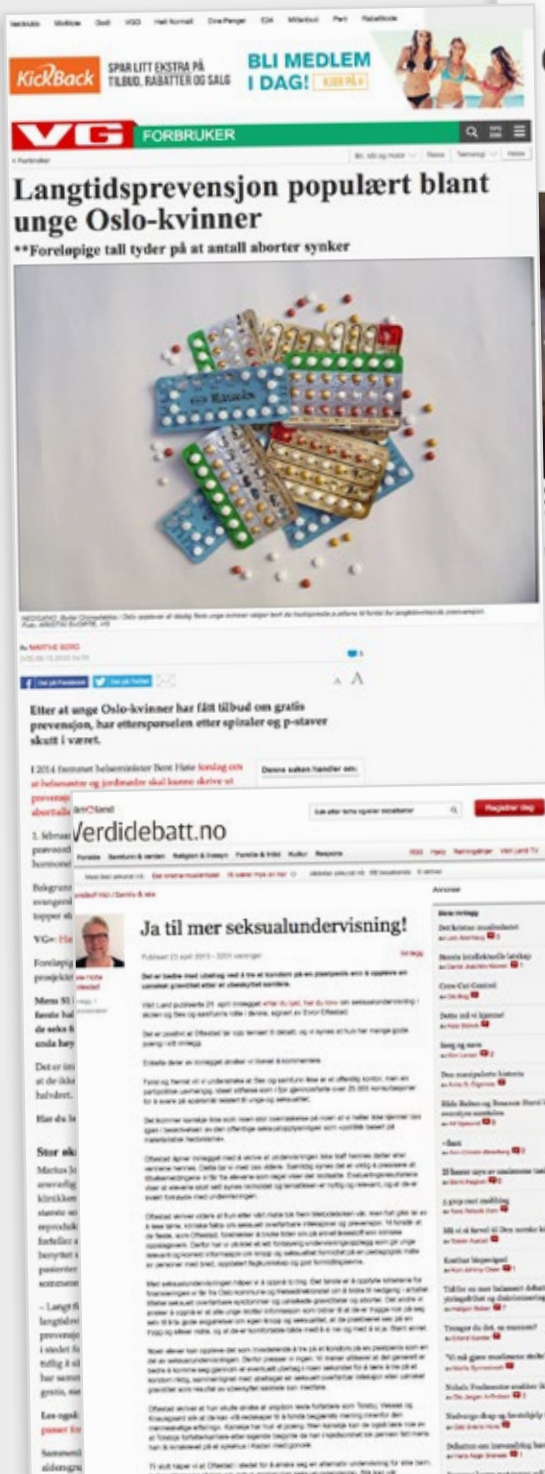

KickBack SPAR LITT EKSTRA PÅ TILBUD, RABATTER OG SALG BLI MEDLEM I DAG!

VG FORBRUKER

Langtidsprevensjon populært blant unge Oslo-kvinner

**Foreløpige tall tyder på at antall aborter synker

Etter at unge Oslo-kvinner har fått tilbud om gratis prevensjon, har etterspørselen etter spiraler og p-staver skutt i været.

osloby

Flere Oslo-bydeler på landstoppen:

Gratis prevensjon skal få ned aborttallene

CHRISTIAN SØNDJØRD

OPPDATERT 03.SEP 2015 13:00 | PUBLISERT 14.JUN. 2015 21:00

Debatt

Ikke et valg for bedret seksuell helse blant unge i Oslo

MARIA RØBOK, DAGLIG LEDER I SEX OG SAMFUNN, SENTER FOR UNG SEKSUALITET

OPPDATERT: 21.AUG. 2015 12:58 | PUBLISERT: 21.AUG. 2015 12:58

Valgkampen foran årets lokalvalg er i full gang, og partiene legger i disse dager frem sine hovedsaker for velgerne.

Blant disse er *ikke* unges seksuelle helse, dessverre. Og dette til tross for at alle partier i Oslo er engasjerte i tematikken.

For eksempel ble Handlingsplanen for forebygging av uønsket svangerskap og abort i vinter vedtatt av samtlige parti i Oslo bystyre. Gjennom denne planen legges det opp til at seksualundervisningen i kommunen

Verdidebatt.no

Ja til mer seksualundervisning!

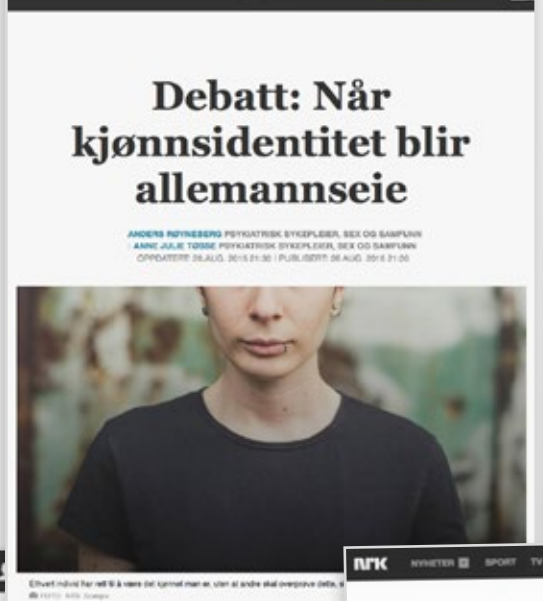

Debatt

Debatt: Når kjønnsidentitet blir allemannseie

ANDERS RØYNEBERG PSYKIATRISK SYKEPLEIER, SEX OG SAMFUNN

ANNE JULIE TOSSE PSYKIATRISK SYKEPLEIER, SEX OG SAMFUNN

OPPDATERT: 26.AUG. 2015 21:30 | PUBLISERT: 26.AUG. 2015 21:00

Hvorfor er det så vanskelig å godta a annen kjønnsidentitet enn den de er

«Det er nok en fase, det går sikkert over».

Frasen har forfulgt Kristoffer siden han var fir mye tid og krefter på å overbevise omgivelsen motsatte.

Kristoffer er en gutt, født med en biologisk jen

Anders Røyneberg

Anne Julie Tosse

Han vet at det ikke ikke kommer til å gl opplever han jevnlig nye bekjentskaper s spørsmålstegn ved h kjønnsidentitet.

Blir ikke trodd

I løpet av de siste år mange unge i Kristo forteller det samme;

Kunnskapsmangelen født i feil kropp er de både blant den gener og blant profesjonell inkludert i helsevese

Noe av det mest krev trekker frem fra sitt e prosessen han måtte henvisning til utredn for transseksualisme Rikshospitalet.

Etter vanlig prosedyr til tre timer hos psyk tilfelle tok det to år. I for en ung mann som

2 Video Sporten Underholdning Storm

Forsider > Nyheter > Innenriks

FLERE SMITTET Antall gonoré-smittede i Norge har økt kraftig det siste året. (FOTO: Kristian Myhre/TV 2)

Gonoré-alarm: 35 prosent flere smittede på ett år

Stor økning blant unge som er smittet av kjønnssykdommen.

Marte Skodje

Anna Rydland Nærum

Det siste året har antall smittede

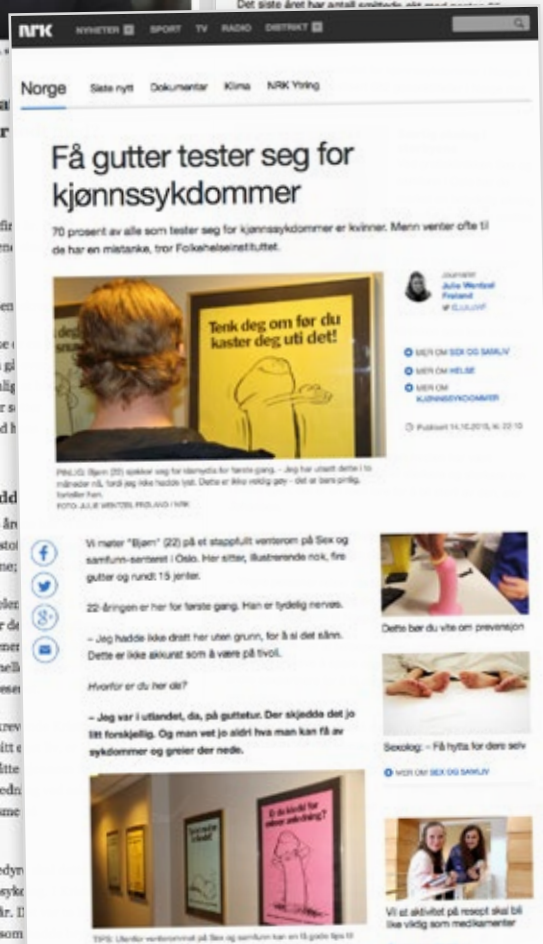

NRK NYHETER SPORT TV RADIO DIREKT

Norge Siste nytt Dokumentar Klima NRK Ytring

Få gutter tester seg for kjønnssykdommer

70 prosent av alle som tester seg for kjønnssykdommer er kvinner. Menn venter ofte til de har en mistanke, tror Folkehelseinstituttet.

Journalist Julie Wentzel Fosland

PRILOG. Bjørn (22) sjekker seg for klamydia for første gang. – Jeg har utført dette i to måneder nå, tordi jeg ikke hadde lyst. Dette er ikke veldig gøy – det er bare pirrig, forteller han.

FOTO: JULIE WENTZEL FOSLAND / NRK

Vi møter "Bjørn" (22) på et stappfullt venterom på Sex og samfunn-senteret i Oslo. Her sitter, illustrerende nok, fire gutter og rundt 15 jenter.

22-åringen er her for første gang. Han er tydelig nervøs.

– Jeg hadde ikke dratt her uten grunn, for å si det sånn. Dette er ikke akkurat som å være på tivoli.

Hvorfor er du her da?

– Jeg var i utlandet, da, på guttetur. Der skjedde det jo litt forskjellig. Og man vet jo aldri hva man kan få av sykdommer og greier der nede.

Dette bør du vite om prevensjon

Sexolog: – Få hytta for dere selv

Vil at aktivitet på resept skal bli like viktig som medikamenter

Møter med bypolitikere

I løpet av sommeren 2015 hadde Sex og samfunn besøk av representanter for samtlige politiske parti i Oslo for å lære mer om deres arbeid for å styrke unges tilgang til tjenester knyttet til seksuell og reproduktiv helse. Til tross for at de ni partiene representerer ulike politiske ståsted var det overraskende, og gledelig, at det er mange felles synspunkter på utfordringer og prioriteringer når det gjelder unges seksuelle og reproduktive helse.

Sex og samfunn
11. juni 2015 ·

Idag har vi hatt besøk av listetopp Marianne Borgen og rådgiver Ola Skaalvik Elvevold fra Oslo SV.
Dersom SV kunne plukket ut én sak å få gjennomslag for innenfor temaet seksuell helse, ville det vært følgende:
"Å innføre en bemanningsnorm for helsesøstre i tråd med Helsedirektoratets anbefalinger. Altså 550 elever per helsesøster i ungdomskolen og 800 elever per helsesøster i videregående skole. Vi vil også... Les mer...

Lik dette Kommenter Del

Sex og samfunn
5. juni 2015 ·

Andre parti ut i vår besøksrunde i forbindelse med årets valg var Oslo Arbeiderparti representert ved ingen ringere enn ordførerkandidat Tone Tellevik Dahl.
På spørsmål om hvilken sak de ville valgt dersom de kunne fått gjennomslag for én sak, svarte Arbeiderpartiet følgende:
"Hovedsaken vil være å få på plass bemanningsnormen i skolehelsetjenesten samt psykologhjelp på vgs." Les mer...

Lik dette Kommenter Del

Sex og samfunn
16. juni 2015 ·

I dag har vi hatt besøk av bystyrekandidat for Oslo FrP Aina Stenersen.
Vi har snakket om hvilke politiske saker FrP har jobbet for vedr. seksuell helse tidligere, og hva de planlegger å jobbe for i fremtiden.
På spørsmål om hvilken sak FrP ville prioritert dersom de kunne få gjennomslag for én sak, svarte de følgende:
"Det er vanskelig å velge en når det er så mye å ta tak i! Men kort sagt; FrP vil satse på Sex og Samfunn, og når vi nå får på plass så... Les mer...

Lik dette Kommenter Del

Sex og samfunn
24. juni 2015 ·

I rekken av besøk av representanter fra politiske partier, har vi nå hatt besøk av bystyrerepresentant for Oslo Venstre, Julianne Ferskaug.
På spørsmål om hvilken sak Venstre ville gått for dersom de fikk gjennomslag for én sak for å fremme seksuell helse blant unge, svarte de dette:
"Vi ønsker at det skal legges frem en plan om seksuell om reproduktiv helse for ungdom i Oslo. Denne bør se helhetlig på tilbudet og behovet, og blant annet ha med en tiltaksplan for å blant annet ... Les mer...

Lik dette Kommenter Del

Sex og samfunn
15. juni 2015 ·

Idag har vi hatt besøk av Erik Lunde, førstekandidat for Oslo KrF, som har snakket om KrFs arbeid med seksuell og reproduktiv helse i de foregående og neste fire årene.
Som svar på spørsmålet om hvilken sak partiet ville velge dersom man kunne få gjennom én sak, svarte han følgende:
"Styrke skolehelsetjenesten og gjøre skolens seksualundervisning bedre."

Lik dette Kommenter Del

Sex og samfunn
3. juni 2015 ·

Senterpartiet, representert av førstekandidat Aisha Naz Bhatti og valgkamprådgiver og leder for Oslo Senterungdom Syver Zachariassen, har vært hos oss idag, og var dermed første parti ut.
"Bedre helsesøsterdekning, og et utvidet samarbeid med Sex og Samfunn og andre aktører for å få en helhetlig seksualundervisning som er alderstilpasset og når alle. Dette må også inkludere tematikk rundt kropp, utseende og kroppsideal. Mange ungdommer opplever i dag et jag... Les mer...

Lik dette Kommenter Del

Høringsnotater i 2015

En annen sentral del av vårt påvirkningsarbeid er å gi innspill til politiske saker og prosesser. Vi leverte en rekke høringsnotater i 2015, i tillegg til at vi deltok på flere hørings- og innspillsmøter på Stortinget. Vi har også hatt mange enkeltmøter med partier og stortingsrepresentanter.

Sex og samfunn

Sex og samfunn er Norges største senter
for seksuell og reproduktiv helse

www.sexogsamfunn.no